

การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง

The Evaluation of Drug-Protection Project in Khaowniwet School, Ranong Province

อัญญรัตน์ นามเมือง¹

Anyarat Namuang¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง โดยใช้การประเมิน ตามรูปแบบซิปป์ ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต ของโครงการดังกล่าว จาก 3 กลุ่ม คือ นักเรียน 250 คน บุคลากรทางการศึกษา 34 คน และผู้ปกครองนักเรียน 250 คน รวมจำนวน 534 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญหาค่าความเชื่อมั่นได้ 0.76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประเมินในภาพรวม เฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.69) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.73) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.74) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบประเมินเป็น เพศหญิง ร้อยละ 59.40 เพศชาย ร้อยละ 40.60 เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า เป็นนักเรียน ร้อยละ 54.10 เป็นบุคลากรปฏิบัติงานร้อยละ 9.40 และเป็นผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 36.50 ผลการประเมินในภาพรวม เฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.69) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.73) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.74)

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติด

Abstract

The research was to evaluate the prevention and the solution of drug abuse project in Khaowniwet Municipal School, Ranong Province through the application of a CIPP model, which consisted of the evaluation of context, input, process and product. The sample of the study were 250 students, 34 school personnel and 250 parents. The number of the participants was 534 in total. They were chosen by using stratified random sampling. The instrument used in this study was a rating-scale evaluation form of the prevention and the solution of drug abuse project of the school. The content of the questionnaire was validated by experts, whose reliability was 0.76. The data were analysed using mean and standard deviation.

The results of this study showed that the mean of the overall assessment in every aspect was at a high level ($\bar{X} = 3.81$). The study also revealed that the highest mean was the product ($\bar{X} = 3.83$) and the lowest mean is the process aspect ($\bar{X} = 3.78$). In addition, most of the respondents were female (59.40%) and male (40.60%). When classified by status, 54.10% were students, 9.40% were personnel and 36.50% were the parents. In relation to these, the mean of the overall assessment was at a high level

¹ โรงเรียนเทศบาลวัดอุปนนทาราม จังหวัดระนอง

¹ Uppanuntaram Municipal School, Ranong Province

($\bar{X} = 3.81$). The highest mean was the product ($\bar{X} = 3.83$) and the lowest mean was the process ($\bar{X} = 3.78$).

Keywords: The Evaluation Project, The Evaluation of Drug-Protection Project

บทนำ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากเกษตรกรรม เป็นอุตสาหกรรม วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความผูกพันระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์และสถาบันการศึกษา นับวันลดน้อยลง สถาบันครอบครัวและชุมชนอ่อนแอลง เยาวชนถูกปล่อยให้โดดเดี่ยว และขาดที่พึ่งมากขึ้น ล้วนเป็นเหตุให้เยาวชนไทยมี พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานสังคมไทย หันไปพึ่งยาและสารเสพติดมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษามาโดยลำดับ จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการโครงการสถานศึกษา สี่ ขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุขที่ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษาสี่ขาวปลอดยาเสพติด คือ 1) มาตรการ ป้องกัน 2) มาตรการค้นหา 3) มาตรการรักษา 4) มาตรการเฝ้าระวัง และ 5) มาตรการบริหารจัดการ ต้องมีระบบข้อมูล ต้อง มีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูลและไม่ไล่ออก เพื่อให้เกิดระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเน้นการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทางเลือก การส่งเสริมความสามารถพิเศษ การหล่อหลอมบุคลิกภาพพึ่ง ตนเอง และการฝึกอบรมทักษะชีวิตเพื่อการรู้จักคิดใคร่ครวญ แยกแยะผิดชอบชั่วดี และฝึกฝนวินัยในตนเอง ซึ่งทางกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานในระดับสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งถือว่าการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของสถานศึกษา โดยจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มี ประสิทธิภาพ ดำเนินการพัฒนาระบบการเรียนการสอนครบวงจร

เน้นกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา เน้นให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เสริมสร้างความเชื่อ มั่นในตนเอง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสถานศึกษาให้มีผลการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา เน้นการทำงานในระบบเครือข่ายในการช่วยเหลือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา การให้ความรู้ ตามโครงการครูตำรวจ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) และ โครงการ TO BE NUMBER ONE ที่จะให้ มีการจัดตั้งชมรมนี้ ในทุกสถานศึกษาก็จะเป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนที่ศูนย์ อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจ แห่งชาติและ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองระนอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตั้งอยู่เลขที่ 4 ตำบลเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ปัจจุบันจัดการศึกษาใน 3 คือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 19 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 510 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 32 คนนักการภารโรง จำนวน 2 สภาพภูมิศาสตร์ของตำบลเขานิวเวศน์ เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองระนอง พื้นที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดชุมพร และจังหวัดพังงา มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง เกษตรกรรม ค้าขายและรับจ้าง ทั่วไป จากข้อมูลการเยี่ยมบ้านของครูประจำชั้น พบว่าโรงเรียนรับนักเรียนในเขตพื้นที่บริการซึ่งบางท้องที่มีการแพร่ระบาดของ สารเสพติด เป็นแหล่งมั่วสุ่ม เช่น มีการใช้สารเสพติดประเภท บุหรี่ สุรา สารระเหย และยาบ้า เป็นต้น และข้อมูลจากงาน ปกครองและบริการ ปรากฏว่านักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา บางส่วนแต่งกายไม่เรียบร้อยและไม่ถูกระเบียบ หลบหนี ชั่วโมงเรียนเป็นประจำ หลบหนีการเข้าแถวไม่ร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง หลบหนีออกนอกบริเวณโรงเรียน มั่วสุ่มเล่นการพนัน และเสพยาเสพติด

จากการศึกษางานวิจัยของงานปกครองและบริการเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนนั้น พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้สารเสพติดในโรงเรียน เกิดจากนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง 30% และปัญหาอื่นๆ 80% เช่น สภาพสิ่งแวดล้อม ชุมชนที่พัวพันภัย และหน่วยงานของรัฐ ขาดความจริงจังในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในโทษของสารเสพติด โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ได้ตระหนักในความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดมาโดยตลอด จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจนจบการศึกษามากับระดับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน การเข้าร่วมโครงการการตรวจ D.A.R.E (Drug Abuse Resistance Education) และจัดตั้งศูนย์ To be number one เนื่องจากความสำเร็จของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล ทำให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดระนอง อยู่ในระดับเบาบาง (ข้อมูลจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองระนอง, 2557) ฝ่ายปกครองและบริการ โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ จึงได้ดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียน โดยเน้นการดำเนินงานป้องกัน และเฝ้าระวังการกลับมาใช้สารเสพติดอีกเพื่อให้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาที่โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์กำหนดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ได้มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการบูรณาการทำงานตลอดจนการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งการประเมินโครงการตามรูปแบบ ชิปปี้ (CIPP MODEL) เป็นการประเมินโครงการที่ใช้ประเมินโครงการได้อย่างรอบด้าน และผลการประเมินยังเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปได้ ผู้วิจัยซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลงานปกครองและบริการ เห็นถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ปัญหาด้านยาเสพติด จึงได้สนใจที่จะทำการประเมินโครงการการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง โดยการประเมินตามรูปแบบชิปปี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ โดยใช้การประเมินตามรูปแบบชิปปี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยประเมินโครงการ (Project evaluation resserch) โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam & Shinkfield 1985)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินโครงการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ จังหวัดระนอง ประชากรที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนปีการศึกษา 2557 จำนวน 510 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 34 ผู้ปกครองนักเรียนปีการศึกษา 2557 จำนวน 510 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ นักเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ ปีการศึกษา 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 510 คน คัดเลือกโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น จากนักเรียนแต่ละระดับชั้น คละกันทั้งกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง กำหนดจำนวนที่สุ่มระดับชั้นละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน บุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ครู 32 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน รวมทั้งสิ้น 34 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินที่สร้างขึ้นเอง โดยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และนำเครื่องมือดังกล่าวให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง จำนวน 5 คน แบบประเมินโครงการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวศน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการดังกล่าว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.76 แบบประเมินดังกล่าว ใช้กับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ทั้งนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน โดยเป็นการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ ในภาพรวมไม่แยกเป็นโครงการย่อยๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน หลังเสร็จสิ้นโครงการย่อยทุกโครงการ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้ผลตามลำดับ ดังนี้

1. **ผู้ตอบแบบประเมิน** เป็น เพศหญิง ร้อยละ 49.05 เพศชาย ร้อยละ 50.95 เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า เป็นนักเรียน ร้อยละ 46.82 เป็นบุคลากรปฏิบัติงานร้อยละ 6.36 และเป็นผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 46.82 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน จำแนกตามเพศ และสถานภาพ (N=534)

รายงานข้อมูล		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	272	50.95
	หญิง	262	49.05
2. สถานภาพ	นักเรียน	250	46.82
	บุคลากรทางการศึกษา	34	6.36
	ผู้ปกครองนักเรียน	250	46.82

2. **ผลการประเมินในภาพรวม ต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง** ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ ($\bar{X}=3.83$, S.D. = 0.73) ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยรวมต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.78$, S.D. = 0.74) เฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D. = 0.69) แยกเป็นรายด้านดังนี้

1. **ด้านบริบทต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด** ในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ที่เกณฑ์ระดับมากโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของโรงเรียนเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเพียงใด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของโรงเรียนครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงใด ($\bar{X}=3.52$, S.D. = 0.75)

2. **ด้านปัจจัยนำเข้าต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด** ในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง มีความสำคัญในระดับใด (บุคลากรปฏิบัติงาน $\bar{X}=4.29$, S.D.= 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานตามโครงการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดของในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ เพียงพอในระดับใด (นักเรียน $\bar{X}=3.43$, S.D.=0.78) ซึ่งเป็นข้อเดียวที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. ด้านกระบวนการต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ที่เกณฑ์ระดับมากโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดเพียงใด (ผู้ปกครองนักเรียน $\bar{X}=3.93$ S.D.=0.87) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดระหว่างการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพียงใด (นักเรียน $\bar{X}=3.58$, S.D.=0.76)

4. ด้านผลผลิตต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง เฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนได้ดีเพียงใด (บุคลากรปฏิบัติงาน $\bar{X}=3.98$, S.D.=0.77) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด (นักเรียน $\bar{X}=3.56$, S.D.= 0.78) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินในภาพรวม ต่อโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง

รายการ	ผลการประเมิน								
	นักเรียน		บุคลากรปฏิบัติงาน		ผู้ปกครองนักเรียน		เฉลี่ย		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านบริบท	3.66	0.63	3.81	0.67	3.87	0.74	3.81	0.70	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	3.67	0.75	3.97	0.64	3.72	0.50	3.82	0.71	มาก
3. ด้านกระบวนการ	3.62	0.58	3.91	0.60	3.85	0.79	3.78	0.74	มาก
4. ด้านผลผลิต	3.76	0.78	3.83	0.67	3.90	0.75	3.83	0.73	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.69	0.72	3.88	0.65	3.83	0.76	3.81	0.69	มาก

อภิปรายผล

โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ดำเนินการโดยแบ่งเป็นโครงการย่อย ๆ รวมทั้งสิ้น 6 โครงการ โดยทุกโครงการมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานครบทั้ง 4 ขั้นตอนตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) (จรัส นองมาก,2545) คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน ขั้นการตรวจสอบ ขั้นสรุปและแก้ไขข้อบกพร่อง เมื่อประเมินตามรูปแบบซีบิพี ซึ่งประกอบด้วยการประเมิน บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการดังกล่าว ใน 3 กลุ่ม คือ นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมจากทุกด้านอยู่ที่เกณฑ์ระดับมาก

ผลการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ในภาพรวมและผู้ประเมินทุกกลุ่มประเมินโครงการนี้ ในระดับมากเกือบทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ยกเว้นการประเมินของนักเรียนด้านปัจจัยนำเข้า ข้อที่กล่าวหาว่า ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานตามโครงการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด ของโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ เพียงพอในระดับใดที่ได้ระดับปานกลาง เพียงขอเดี๋ยวน

ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่า การที่โรงเรียนได้จัดให้มีโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด โดยมีกิจกรรมหลากหลายกิจกรรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติตามกำหนดเวลา และสถานที่แตกต่างกันไป ส่งผลให้โรงเรียนเทศบาลบ้านชานนิเวศน์ ได้รับการยอมรับเป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธาของผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดระนอง โครงการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่โรงเรียนจัดกระทำอย่างเป็นระบบโดยต่อเนื่อง เช่น โครงการประชุมในศตวรรษใหม่ โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ต้านภัยยาเสพติด โครงการ To be number one โครงการครูตำรวจ D.A.R.E และโครงการอบรมจริยธรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์ เป็นต้น ทุกโครงการล้วนมุ่งเน้นต่อต้านยาเสพติด โดยใช้ดนตรี กีฬา และศิลปะ เป็นสื่อ นอกจากนี้ยังร่วมกับศิลปินที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่บ้าน เป็นตัวกลางเพื่อถ่ายทอดและชี้แนะถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ซึ่งกำลังแพร่ระบาดอยู่ในโรงเรียน

ผลการจัดกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนเทศบาลบ้านชานนิเวศน์ อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ได้เป็นศูนย์ตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะประจำจังหวัดระนอง ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และยังได้รับรางวัลต่างๆ ดังนี้ รางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษาจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง รางวัลชนะเลิศด้านการป้องกันปัญหาหายาเสพติดในสถานศึกษา จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และดำเนินกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ผลดีเยี่ยม โรงเรียนปลอดสารเสพติด การพนัน สื่อลามก ชู้สาว และการทะเลาะวิวาท และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สมพิศ สุวชิรยุธ, 2550) ที่ว่า ปัจจัยนำเข้ามีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดสารเสพติด ได้แก่ ศักดิ์ศรัทธาและปัจจัยเสริม ที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดสารเสพติด ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และข่าวสาร ในการจัดกิจกรรมตามโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในโรงเรียนได้ส่งผลให้ครูอาจารย์และผู้ร่วมงาน มีจิตสำนึกตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ขึ้นตามลำดับ ให้ความร่วมมือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ทุกโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือ จากครู อาจารย์ ที่เคยสูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียน ได้เป็นตัวอยางที่ดีแก่นักเรียนด้วยการ ลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ ไม่สูบบุหรี่ ต่อหน้านักเรียน หรือในสำนักงานทุกแห่งที่มีเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ จะไม่มีการสูบบุหรี่ในห้องเรียนโดยเด็ดขาด รวมทั้งการเน้นการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด เริ่มจากบุหรี่ จนร้ายแรง จนขยายวงกว้างไปถึง กัญชา ยาบ้า และเฮโรอีน ครูอาจารย์ และผู้ร่วมงานตระหนักพร้อมกันพยายามสอดแทรกเข้าไปในเนื้อหา ร่วมมือให้การณรงค์ต่อต้านสารเสพติดในโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด ผลของโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (ศิวพร แพทย์ขิม, 2556) ที่ว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด จะมีครูที่ช่วยเหลือให้นักเรียนแก้ปัญหาทางการเรียน และปัญหาส่วนตัวปานกลาง ดังนั้นเมื่อครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน จึงทำให้ปัญหาการใช้สารเสพติดของนักเรียนลดลง การที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย นักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจนถึงนักเรียนและเยาวชนทั่วไป มีความเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ล่อแหลมต่อการเสพยา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว หนีโรงเรียน ไม่เข้าห้องเรียน เล่นการพนัน ทะเลาะวิวาท สูบบุหรี่ ประพฤติตนเป็นนักเลงอันธพาล ลักขโมย แต่งกายไม่ถูกระเบียบ และประพฤติตนไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียน เป็นต้น นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าว มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ ติด 0 ติด รอพิจารณา และ ไม่มีสิทธิ์สอบ จำนวนมาก ไม่สนใจในการเรียน ไม่สนใจตนเอง ไม่ติดต่อหรือยื่นคำร้องขอสอบแก้ตัวตามปฏิทินโรงเรียน กำหนดทำให้มีนักเรียนไม่จบหลักสูตรพร้อมกับนักเรียนปกติจำนวนหนึ่งเป็นประจำทุกปี

ภายหลังที่โรงเรียนได้ดำเนินโครงการนี้ และได้ยื่นไปตูลสถิติดังกล่าว ทำให้มีข้อสรุปได้ว่า นักเรียนมีความสนใจศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น สถิติการจบหลักสูตรดีขึ้น ติด 0 ติดรอพิจารณา และ ไม่มีสิทธิ์สอบ ลดน้อยลง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้โครงการดังกล่าวจะส่งผลดีต่อนักเรียนทางด้านวิชาการแล้ว ยังมีผลต่อการพัฒนาด้านคุณธรรม

จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ให้กับเยาวชนอีกด้วย โดยเฉพาะ โครงการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ โครงการลานกีฬาต้านภัยยาเสพติด โครงการอบรมจริยธรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์ ทุกโครงการล้วนส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่งทางไกลยาเสพติด บางโครงการ เช่น โครงการลานกีฬาต้านภัยยาเสพติด สามารถส่งเสริมเยาวชนให้เป็นนักกีฬาเปตอง บาสเกตบอล ยอเดเยียม ชนะเลิศระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และรองชนะเลิศการแข่งขันเปตองในระดับประเทศไทยอีกด้วย นำความภาคภูมิใจมาสู่พวกเราโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ เป็นอย่างยิ่ง ผลของโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนวัน จันทศักดิ์ (2550) ที่ว่าโครงการ To be number one จะช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียนได้ และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา แฉกพิมาย (2555) ที่ว่าความภาคภูมิใจในตนเอง สุขภาพจิต และการกล้าแสดงออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อยาเสพติดของนักเรียน ดังนั้นเมื่อได้รับการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียนและเพื่อนให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองจากการจัดกิจกรรมต่างๆ จึงทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดลงได้ การที่โรงเรียนได้ดำเนินงานตามโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และครู โรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ มีการประสานความร่วมมือกับผู้อำนวยการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยนายกเทศมนตรีเมืองระนอง คณะผู้บริหารของเทศบาลเมืองระนอง ประธานชุมชน ตลอดจนสมาชิกสภาเทศบาลเมืองระนอง ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรล้วนให้ความร่วมมือ

โครงการที่นับได้ว่า ชุมชนมีส่วนร่วม ได้แก่ โครงการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ ซึ่งจากการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวพบว่า ผู้ปกครองนักเรียน ประเมินในด้านผลผลิต สูงสุดในประเด็นที่เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนในการป้องกันและหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดได้ดีเพียงใด ($\bar{X}=3.98$, $SD.=0.77$) ซึ่งมาจากการที่โรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ได้ร่วมกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ร่วมกันสร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติดให้กับเยาวชนหันไปทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี และการสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เยาวชนยุคใหม่จึงไม่ติดยา ไม่พึ่งพายาเสพติด รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คิวพร แพทย์ขิม (2556) ที่ว่าครอบครัวและชุมชนมีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียน และผลการวิจัยของ สมพิศ สุทธิสุรย์ (2550) ที่ว่า ครอบครัวที่อบอุ่น เป็นปัจจัยเสริม ที่ช่วยป้องกันปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียน

สรุป

การประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติด ในโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ จังหวัดระนอง โดยใช้รูปแบบซิปป์ ได้ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความหมายและประเภทของสารเสพติดผลกระทบของสารเสพติด แนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดบทบาทของโรงเรียนในการป้องกันการติดยาเสพติด บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน บทบาทของครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการอื่น ๆ การบริหารงานเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดโดยใช้การจัดกิจกรรม โครงการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด โครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม โครงการ To be number one โครงการครูตำรวจ D.A.R.E โครงการอบรมจริยธรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำผลการประเมินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาใช้สารเสพติดของโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานิวเวศน์ ไปใช้ ควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ติดยาอย่างจริงจัง เช่น การเข้าค่ายบำบัดรักษาการฟื้นฟูหลังจากเลิกใช้ยาเสพติด และการช่วยเหลือนักเรียนติดยาที่กลับเข้ามาศึกษาต่อ โรงเรียนควรดำเนินการในเรื่องดังกล่าวด้วยความสุ่มรอบคอบ มีเช่นนั้น

จะทำให้นักเรียนติดยาเสพติดไม่ทัน เกิดปัญหาครอบครัวและสังคมต่อไปได้ และควรจัดเตรียมทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานไว้ให้เพียงพอในการดำเนินงานโอกาสต่อไป

2. ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ใช้สารเสพติด นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครู ผู้ปกครองนักเรียน เข้ามาประกอบด้วย เพื่อให้เห็นภาพของการดำเนินงานและผลของโครงการชัดเจนขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **แผนปฏิบัติการชากร 4 ปี พ.ศ. 2556-2559 ของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สำนักงานเทศบาลเมืองระนอง. (2557). **วารสารเทศบาลเมืองระนอง**, 10(1), 9-10.
- จำรัส นองมาก. (2545). **ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชันพรีนติ้ง.
- เจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนาสาร. (2555). **พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชนวัน จันทศักดิ์. (2550). **ผลการรณรงค์ป้องกันการเข้ายาเสพติดตามโครงการเพื่อนเตือนเพื่อนต่อความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนในโครงการเพื่อนเตือนเพื่อน ในสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คิวนพร แพทย์ขิม. (2556). **พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีวิทยา ปีการศึกษา 2556** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สมพิศ สุทธิชัย. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- Stufflebeam, D.L. & Shinkfield, A.J. (1985). **Systemic Evaluation**. Boston: kluwer-Nijhoff,